

DUMINECA

Organul Vicariatului Episcopal gr. cat. român din Maramureș

Biuroul de distribuire: Biblioteca Asociațiunii Sighet, Piața Unirei No. 25

Apare în fiecare Duminică.

Prețul unui exemplar: 1 Leu

ILARIU BOROȘ CANONIC.

Bunăvoința regală a făcut, ca să se întregască Capitulul catedral al Eparhiei Maramureșului cu trei dintre cele mai distinse persoane bisericești ale acestei Eparhii. Unul dintre cei trei aleși este *Reverendisimul Ilariu Boros* fostul vicar foraneu al Maramureșului, unul dintre întemeietorii „Duminecii,” care de 11 ani duce cuvântul credinței adevărate pe dealurile și văile Țării lui Dragoș.

Reverendisimul Ilariu Boros s'a născut în Craidorolt, în anul 1867, din familie proțăscă cu odrasle numeroase. Școalele secundare le-a terminat în Baia Mare, iar maturitatea a luat-o la liceul din Beiuș, ca apoi să termine teologia la Seminarul latin din Oradea, unde a fost trimis din partea Ordinariatului din Gherla. Terminând studiile teologice, a fost numit prefect de studii la academia teologică din Gherla, apoi profesor la școala normală de acolo timp de 22 ani. Vechea generație de învățători și azi cu duioșie își amitește de bunul profesor de matematici și pedagogie care a

fost *Ilariu Boros*. Dovadă despre aceasta iubire sunt scenele înduioșătoare, întâmplate anul trecut, când absolvenții de 40 și 25 de ani ai școlii normale din Gherla într'un mod de totului excepțional și-au manifestat stima și iubirea nepieritoare față de fostul lor profesor.

În timpul acesta își începe activitatea sa pe terenul presei,

redactând gazeta didactică „Școale,” singurul organ de direcție pedagogică pe acele timpuri.

Căsătorindu-se cu fiica prepozitului capitular Alexandru c. Bene, se hirotonește, apoi primește numirea de paroh al Dealului și protopop actual al districtului Căcăului, unde a lăsat amintirile cele mai bune.

Pe urmă apoi a fost numit în 1919 paroh I în Sighet și vicar al Maramureșului. Aici, în timpurile cele mai critice, a știut să muncească cu rod, a știut să țină piept cu valurile dușmănoase, care amenințau cu nimicire turma credincioasă a Bisericii. Câte neînțelegeri ci câte conflicte a aplanat cu blândețai proverbială, știm numai noi, cari am muncit sub comanda lui.

În lupta pentru binele Bisericii a adus toate armele, între altele și presa. Pentru acest scop a înființat — împreună cu alții — „Dumineca,” care deși este o gazetă modestă totuș a adus servicii imenze cauzei noastre sfinte. Timp de șapte ani a fost redactorul acestei gazete, trecându-o cu abilitate peste granițele începutului.

Noi, cei dela „Dumineca,” din toată inima îi dorim:

MULȚI ANI!

Mama lui Isus și a mea.

În obscuritatea zilelor pline de griji și lupte un tablou îmi luminează: Fecioara Maică, cu Pruncul în brațe.

În suferințele vieții nădejdea mea este îndreptată spre focarul iubirii jertfitoare, spre Mama din cer, care ajută întotdeauna, spre Maria.

Ei îi spun: „Mama lui Isus și a mea, sunt slab și necăjit. Știu, că ar trebui să umblu pe calea ta, pe unica sigură cale, dar voința mea este nestatornică și după făgăduieli înflăcărare de a mă îndrepta, iarăși mă aflu pe drumul lumii. Lumea mă desparte de Fratele meu divin, de Isus, iar în absența lui sunt nefericit. Mama mea, te rog împacă-mă cu Copilul tău cel mai sfânt! Impacă copilul tău rătăcit cu Fiul tău dumnezeiesc! Pe tine, o Maică Sfântă, te ascultă Isus, ție nu-ți refuză nimic. Te implor scumpa mea Mamă, roagă-l pe Isus să ridice între mine și lume zid impenetrabil, să nu mă

mai poată ademeni, orbi și absorbi. Privirile mele distrase să fie deacum numai spre El țintuite, urechile mele numai vocea lui blândă să audă, cu vorbe și fapte deacum numai pe El să-l laud. Mama mea bună, ascultă-mă! În ziua când îți aduci aminte în cer de prorocirea lui Simion, care ți-a adus

întâia presimțire a durerilor cumplite, ce vor veni, te rog adu-mi iarăși în suflet pe Isus, ca suferințele lui și ale tale, pentru mine să nu fie zădarnice.“

Căci în obscuritatea zilelor pline de griji și lupte un tablou îmi luminează: Fecioara Marie cu Pruncul în brațe.

Irina Berinde.

Din activitatea unui preot.

Sunt 16 ani trecuți, de când Rev. ILARIU BOROȘ azi canonic capitular în eparhia Maramureșului, a fost chemat de Excelența Sa Iuliu, atunci episcop al Gherlei, să pășească pe drumul călcat de 17 vicari ai Maramureșului, cari până la data desmembrării parohiilor greco-catolice române din Maramureș, erau multă vreme sub jurisdicțiunea episcopului greco-catolic rutean al Muncaciului, care se numia și al Maramureșului și numai cu înființarea diecezei de Gherla, dela anul 1855 încoace erau propriaminte preoți români numiți de vicari.

Deci numai dela anul 1855 încoace pot fi considerați propriaminte de vicari români, vicarii noștri din Maramureș, totuși e indiscutabil, că între epoca în care a preluat primul

vicar român, cândva Mihail Pavel, conducerea acestui oficiu și între epoca în care era instalat vicarul nostru Ilariu Borog situația era acuma cu mult mai grea.

Istoria bisericească a Maramureșului în ultimii 200—250 de ani n'a înregistrat evenimente sgomotoase, cu atât mai puțin furtunoase.

Decadența morală de după războiul mondial încoace a tulburat însă viața lentă a credincioșilor din acest vicariat.

Când însă pe toate terenurile vieții publice și familiare și în toate țările concomitentul decadenței morale a izbucnit cu vehementa luptă a răului — alimentată de spiritul lui Cain, — în contra binelui, frumosului și adevărului, susținut cu sinceritatea în felul jertfei lui Abel —

și când se părea că soarta omenirii întregi are să devină asemănătoare cu soarta celor doi frați, înclinarea naturală a omului spre idealul suprem, a scos pe terenul de luptă pe „atleții cauzei Domnului.”

Dacă privim cu ochii deschși în jurul nostru, putem constata, că armata răului, află în tot locul armata binelui, frumosului și a adevărului, disciplinată și gata să înfrunte atacul.

Și dacă aceasta în tot locul este așa, a trebuit să fie și în Maramureș.

Ilariu Boros este acela, care îndată după sosirea sa în Maramureș, a recipitat de îndată frământările unui mănunchiu de intelectuali și credincioși iubitori desinteresaji de biserică și popor, i-a convocat pentru a se pune la cale un organ cu menirea de a da țaranului din Maramureș și județele învecinate barem pe sfânta zi de Duminecă o lectură — fie cât de redusă în extenziune — moralizatoare, care să-i servească de hrană spirituală, edificatoare și să-l întărească în credință.

Sunt 12 ani trecuți de când s'au pus bazele acestei acțiuni, când Acțiunea Catholică în Maramureș nu era cunoscută, — chiar și în Occident era încă numai o mișcare tânără, — când Agrul nu exista încă nici în vis, Vicarul Ilariu Boros avea deja în jurul său câțiva împreună lucrători în via Domnului în sensul acțiunii catolice deci și al Agrul-lui.

În cursul alor 12 ani aceasta lucrare n'a fost alterată nici de cel mai neînsemnat incident,

pențrucă numai omul pașnic poate împăca și pe alții, pențrucă numai acel, care el însuși este stăpânit de pace lăuntrică, poate să susțină și în jurul său pace.

Numai acestei înțelegeri se poate atribui faptul, că nimei nu numai că nu și-a pierdut voia de a conlucra, dar prin sugestunile lui toți erau neincetată animați la continuarea acțiunii întreprinse, de care încurajare era cu atât mai mare lipsă, cu cât cei neînțelegători erau mai indiferenți.

Rev. Ilariu Boros, azi canonic, cunoștea deja de mai înainte felul de gândire al maramureșenilor și fără preocupare a stat la promovarea acestor interese speciale.

Așa a intervenit, în calitate de președinte al eforiei școlare dela Liceul de fete „Domnița Ileana,” pentru menținerea acelei instituțiuni, chemată la ajutarea părinților mai săraci, cari nu și-au putut trimite fiicele în orașele unde traiul este mai costisitor și unde nu le-au putut cerceta.

Tot Rev. Ilariu Boros, în calitate de vicar, a întreprins mai multe călătorii, colindând în interesul înființării eparhiei Maramureșului.

Rev. Ilariu Boros, este acela, care dela primele conferințe ale Agrului constituit a participat în mod activ la aceste conferințe și la constituirea organizației Sighet a condus adunarea constituantă.

Este deci numai firesc, că acuma când chemat fiind de Excelența Sa Episcopul Alexan-

dru al Maramureșului să ocupe un loc de frunte între membrii acestui capitol, noi fiii credincioși ai lui ne bucurăm de o parte de faptul, că i s'au recunoscut astfel meritele lui, — pe cari noi nu suntem competenți a le aprecia din toate punctele de vedere — dar totuși ne pare rău că îl pierdem din mijlocul nostru, fiind convinși însă, că și în postul superior ce-l va ocupa acuma, va rămânea credincios trecutului său ireproșabil.

Cântecul de lebedă a dreptului Simeon.

Sfânta Fecioară Maria zămislește pe Cel de veacuri dorit, pe Mântuitorul lumii; stearpa (sf. Elisaveta) naște pe sf. Ioan Botezătorul, lui sf. Zaharie i se desleagă limba și preamărește pe Domnul și dreptul și cuviosul Simeon așteaptă pe Răscumpărătorul neamului omenesc. Acest Simeon este unul din persoanele cele mai valoroase ale Vechiului Testament.

În tinerețe era eroul luptelor Macaveilor, luptând pentru apărarea dreptei credințe și a naționalismului curat.

„Și era lui făgădui de Spiritul Sfânt, să nu vază moarte, până ce va vedea pe unsul Domnului” Luca 2, 26.

Trebuie, că era foarte interesant acest sfânt Bătrân! Zilnic, rezemat pe toiag, mergea în biserică din Ierusalim.

O întregă generație nouă îl cunoștea. Îngârbovit, aplecat pe

toiag, cu barbă lungă albă, cu ochi tineri, schinteiatori din cari strălucea o bucurie internă neînțeleasă, când mergea pe drumurile cetății Sionului către casa Domnului. Tineretul îl considera de „năuc bătrân,” însă poporul credincios cu adâncă evlavie îl asculta, ca pe un adevărat proroc.

Timpu trecea, speranța sigură în inima Bătrânului nu se stinse, ci mai intensiv îl încălzea. La vedere nici nu mai era corp omenesc, ci un schelet, umbra trecutului.

Priviți la acest schelet! Plecat asupra codexelor sfinte, acasă recitește părțile referitoare la sosirea Mesiei. Deodată ca și fermecat de o putere invizibilă tresare în sus. Ce vedenie să mai fie!? Apucă toiagul, nu se mai reazimă acum pe dânsul, fuge, aleargă neșovăitor, sigur de mersul lui, își îndreaptă pașii către biserică strigând în gura mare: Veniți cu mine! „A sosit Domnul în biserica Sa, Acela, pe care voi îl voiți, îl doriți.” (Malahie 3) Incunjurat de o imensă mulțime intră în locașul Domnului. La altarul jertfelor stă în sfântă modestie și smerenie o mamă cu un mic

prunc pe brațe. Preotul preia dela dânsa jertfa prescrisă pentru cei săraci: două turturele. Bătrânul Simeon nu se mai poate stăpâni. se repezește la aceasta tânără, frumoasă, smerită mamă însă modest îmbrăcată, îi smulge din brațele Ei pe micuțul prunc, îl alinteză pe sânul Lui, îl privește adânc și pătrunzător, un sărut fierbinte îi apasă pernicile mânuțe, apoi ridicându-L cu o energie suprafirească în slavă . . . și din pieptul înfierbântat izbucnește clocotul cuvintelor de mult înăbușite: „Acum slobozește pe robul tău, Stăpâne, că văzură ochii mei mântuirea lumii.”

Din ochii cuviosului Simeon flacăra tainică se stinge, își ridică toiagul, împletecindu-și picioarele abia se mai poate trage cătră casa lui și nu peste multe minute liniștit, într'o aureolă înconjurat, cu buzele rostind rugăciuni de mulțumită Celui Preaînalt, pe care în brațe L-a primit, a adormit în Domnul.

Datorința noastră este a-L primi cu smerenie, curași sufletește pe dulcele Isus, a-I urma învățăturile sale sfinte, a păzi poruncile Lui, a fi vrednici membri ai sf. Sale Biserici. D. V.

Nouii Canonici. Capitlul catedral s'a întregit cu cei mai distinși muncitori în via Domnului din Eparhia Noastră. Au fost numiți următorii: *Ilariu Boros* vicarul Maramureșului, *P. Osian* paroh în Roșiori și protopopul districtului Seini și *I. Anca* arhidiacon, paroh în Baia Sprie. Instalarea nouilor canonici se va face în 2 Februarie, în serbătoarea Intimpinării Domnului. În ziua aceasta este și aniversarea întronizării primului episcop al Maramureșului.

Mitropolitul Moldovei. În scaunul vacant al mitropoliei ortodoxe al Iașilor a fost ales *Nicodem Munteanu* starețul Mănăstirei Neamțului.

Călugăriță princiară. Cum cetim în gazete, principesa *Iosefina*, sora regelui *Albert* de Belgia și văduva prințului *Carol Anton* de *Hohentolern* în zilele trecute a intrat în Mănăstirea *Lioba* din *Freiburg*.

Poșta Red. O. C. Sighet. În numărul viitor.

Calendar săptămânal.

3 — 9 Februarie 1935.

3. Dumineca talanților.

Evg. Mat. 25, 14—30.

Simeon și Ana.

4. Luni, C. Izidor Pelensiotul † 440.

5. Marți, M. Agata.

6. Mercuri, C. Vucol.

7. Joi, Ep. Partenie † 946.

8. Vineri, M. Teodor Stratilat.

9. Sâmbătă, M. Nichifor,

Până la sfârșitul luni ziua crește cu o oră și 26 minute.

„Noaptea a trecut iară ziua s'a apropiat, să lăpădăm dară lucrurile întunerecului și să ne îmbrăcăm cu arma luminii.

(Sf. Pavel, Rom. 13, 12.)

DIONISIU CARTAUSEANU: „Păcatul are acel rău opiceiu, că cu cât cineva păcătuiește mai mult, cu atât mai puțin înțelege păcatul și cu atât mai mare plăcere își află în păcat.”